

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 Lőfizetési ár: egész évre 10 korona, fél évre 5 korona,
 gyedéve 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
 Köszvények, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyen-
 ként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
 Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőség-
 hez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyi) intézendők.
 Kiadóhivatal K.-Vásárhelyi az ifj. Jancsó Mózes könyv-
 nyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek
 küldendők.

Nemzetiségi kérdések.

A magyar parlamentben az utolsó napok-
 ban ismételtén tárgyalták a nemzetiségi
 kérdés témáját, még pedig oly érvekkel
 és következtetésekkel, melyek ép oly
 önkényesek, mint hamisak. Az első téve-
 dés mindjárt annál a pontnál csuszott be
 ebbe a bizonyításba, midőn a társadalom
 akcióját az állam kötelességeiként ál-
 litják oda, amennyiben a magyarok és
 románok gazdasági helyzetének szembe-
 állításánál a kormányt akarják bünbaknak
 megtenni fajunk kedvezőtlen mérlegéért.
 A tény mindenestre szomorú, — de fájd-
 dalom — a nemzetiségi politikához csak
 annyi köze van, hogy a magyar közép
 és nagybirtok Erdélyben csak az energia,
 munka és takarékoság hiányának tulaj-
 doníthatja romlását. Néhány részint tel-
 jesen helytelen előadáson, részint felfu-
 jt és eltorzított csekélységek kivül komo-
 lyabb hurokat is érintettek, melyek való-
 ban nem szorultak az ellenzék ezerszemű
 figyelmére, hogy felfedeztessék. E bajok
 okai sokkal ismertebbek, hogy sem a
 magyar állam történelmi fejlődésének is-
 méltetését indokolhatnák; éppen ezért sem
 nem jogos, sem nem loyális azt követelni,
 hogy századok hibáit rövid idő alatt jóvá
 kell tenni. A chauvinizmus, melyet az
 ellenzék keres, lehetetlen, hogy erőszakos
 tényekben és brutálisokban legyen, me-
 lyek Macchiavelli vagy Bismarck elvei
 szerint ítélve is csak akkor látszanak
 jogosultaknak, ha egyedül biztos tényezői
 a sikernek, de a hogy nálunk állnak a
 dolgok, először céltalanok, másodsor-
 nekünk magunknak ártalmasak lennének
 az atrociták, és végül feleslegesek, mint-
 hogy az állameszme, a magyarság védel-
 mére sokkal jobb fegyvereink vannak.
 Magyar kultúra és magyar munka az
 egyedüli védő-eszközök, melyek biztosítják
 számunkra a győzelmet; ez a két gondolat
 szerves alkatrészei a Széll-féle program-
 nak, melyeket céltudatos politikával, de
 a társadalom segédkezésének és közre-
 működésének elvárásában fog kelteni,
 kifejtetni. A hegemoniát szellemileg, lel-
 kileg és gazdaságilag kell kialakítani,
 hogy erkölcsi alapon megállhasson és
 tartós fennállásra számíthasson; ezért a
 hegemoniáért küzd Széll Kálmán és kabi-
 netje az állami élet minden terén. Ez a
 chauvinizmus (ha már e kifejezéstől
 nem tud megválni az ellenzék,) a nemes
 chauvinizmus és ez mozditja elő a faj-
 szeretetet, a nemzeti öntudatot és az állami
 megerősödést, előmozditja sokkal előbb,
 mint kicsinyes provokációk és a cause
 celebre-ek folytonos gyártása.

A kormány hazafiassága minden ké-
 tely felett áll és ép oly kevésbé szorult
 az ellenzék tanítására, amint törvényessége
 sem erősíti meg a nemzetiségeket ama tév-
 hitükben, hogy talán a formát össze-
 tévesztik a lényeggel és a kormány
 loyális magatartását gyöngé engedelkeny-
 ségnek magyarázzák. A magyar kormány
 nem szokott fenyegetni, de köztudomásu
 s így nem szükséges bizonyítani, hogy a
 miniszterelnök bársony keztyűjében vas
 kéz rejlik.

A politikai helyzethez.

A gyertyaszentelő Boldogasszony napján tartott
 ünnepi szünet után, a parlament folytatja a költség-
 vetési vitát, melyhez nagy és jogos várakozások fű-
 ződnek. Nem akarjuk vizsgálni, vajon a vitának
 csak a költségvetés tulajdonképeni kritikáját kell-e
 politikai és gazdasági tekintetben kifejeznie, mint ez
 a legtöbb államban történik, vagy pedig az egész
 beszélőse célzatosabb-e, annyi bizonyos, hogy a
 felízgatott szenvedélyek és személyes támadások ki-
 zárása, melyek az utolsó években a parlamentáris
 elv hitelét oly igen aláásták, már előre is általános
 megnyugvást terjeszt el és a nép képviselői eredmé-
 nyes működését engedi remélni. A légkörnek ez a
 megtisztítása, ami nagy érdeme Széll Kálmán mi-
 niszterelnöknek, a vitát tehát ama módok és utak
 megfontolására korlátozza, melyek a nemzet javához
 vezetnek s ennek folytán egy részt biztosítja a vi-
 tának szellemileg magas színvonalát, másrészt pedig,
 ha nem is éppen szűk, de nem is túlságosan bő ke-
 reket vesz igénybe időben, miáltal a törvényhozás-
 nak elég ideje marad, hogy nagy és fontos felada-
 tokon munkálhasson. A tanácskozás előkelő nyu-
 galma a szabadelvű párt tagjainak, kik a sértege-
 tések és gyanúsítások viharos korában alig akarhat-
 tak süket füleknek prédikálni, alkalmat fog nyujtani,
 hogy nézeteiket és tapasztalataikat a nemzeti
 erőgyűjtés és a magyar állam kiépítése nagy akciója
 mellett tényleges közreműködésben értékesítsék.
 Ezek a nagy érdekek mutatják egyuttal az irányt a
 budgetvita kereteire és tartalmára nézve: a szabad-
 elvű párt tagjai a jelenlegi állapotok helyes felis-
 merésében erélyüket és teremtő vágyukat a jövő
 nagy feladataira fordíthatják s nem fognak destruk-
 tív szándékkal terméketlen exkurziókat tenni egyé-
 ni külön tendenciák terére, vagy éppen rég meghala-
 dott ellentéteket felmelegíteni. A legközelebbi jö-
 vő paracsolólag követli az egész nemzet feltétlen
 konszolidációját, a szabadelvű párt tehát annál
 inkább fogja tisztelt vezérének személye és politi-
 kája iránt való közös bizalmában, a Széll-féle
 program közös alapján azokat a mozzanatokat ke-
 resni, melyek minden veszélyes viszály és félté-
 kenykedés kizárásával egyetértéshez vezetnek. A
 szabadelvű párt hazafias hivatása és etikai célja
 sokkal magasabban áll, hogysem holmi kicsinyes
 manőverek veszélyeztetethetnék.

Az egyetértés után való törekvés a katolikus
 autonómiai kongresszuson is nyilvánul; politikai éle-
 tünk előkelő alakja, Horánszky Nándor közvetítő
 javaslata hivatva van a kongresszus tevékenységét
 az elméleti fejtegetésekből a produktív munka teré-
 re vezetni és a kongresszusnak lehetőleg kedvező ered-
 ményt biztosítani. Miután ugyanis, mint már hang-
 sulyoztuk, a létesítendő autonómia nem önmagából

meríti hatáskörét, hanem a korona, mint a ma-
 gyar katolikus egyház legfőbb kegyura és a püs-
 pöki kar részéről történő átruházások és engedmé-
 nyek által kapja jogait, Horánszky az általános vita
 után a 27-es bizottság munkálatának elfogadását s
 egyuttal a bizottság kiküldését kívánja pour parler foly-
 tatása végett, a hivatott tényezőkkel ama módozatok
 felett, melyek mellett az autonómia jogkörét a vagy-
 ni kérdésekre, iskolai és tanítási, ügyekre stb. vo-
 natkozólag meglehetne állapítani; Horánszky egy
 magán értekezletben fejtette ki érveit s az értekez-
 let többsége elfogadta indítványát s ezzel biztosította
 az elfogadást a kongresszusban is. Az autonómia
 kérdése ezzel nagy lépést tett előre a megvalósu-
 láshoz.

Fontos tanácskozás volt febr. 2-án a miniszterel-
 nök palotájában is. Körber osztrák miniszterelnök és
 Böhm Barterk pénzügyminiszter a legfontosabb
 folyó ügyek tárgyalása végett voltak fővárosunkban
 Körber dr. informálta a magyar kormányt az osz-
 trák megegyezés kilátásai és a birodalmi gyűlés vi-
 szonyai felől tanácskoztak az osztrák-magyar bank
 kinevezendő kormányzójának személyére nézve (erre
 a legújabb hírek szerint Bilinsky volt pénzügy-
 miniszternek van legtöbb kilátása) ezen kívül tár-
 gyalta a kiegyezési javaslatokat is, az osztrák járadék-
 adó megváltoztatását és a kvótakérdést a két pénzügy-
 miniszter bevonásával. Ezekre az ügyekre vonatkozólag
 végleges megállapodás nem történt, de a tanácsko-
 zás minden esetre nagy befolyással volt nézetek
 tisztázására.

„A székely cselédkérdés.”

A Kolozsváron megjelenő „Ujság” napilap folyó
 évi 6-dik számában T. Nagy Imre ur a fenti czimen
 a székely cselédkérdéssel foglalkozván, azt mondja,
 hogy „a székely kivándorlásról is azt vallo-
 m, hogy az magában egy humbug”.

Egy másik helyen azt a következtetést vonja
 le, hogy: „A ki tehát a székely leányokat hazulról
 idegenbe akarja vinni, az nem csak a székely fajt
 gyengíti, — bár felteszem szándék nélkül — de
 egyuttal a székely faj erkölcsét támadja meg alap-
 jában.”

Ezen cikkben N. I. ur mig saját véleményét,
 észleleteit mondja el tárgyilagosan, ahhoz semmi
 szavunk, vagy egyetértünk, vagy nem; de midőn
 a vele ellentétes nézetben lévők felfogását, eljárását,
 hazafias humbugnak, a székely faj erkölcsi táma-
 dásának minősíti, ehhez a jelzett kérdés körületekin-
 tőbb megvilágosításával van egy pár észrevételünk.
 A mit természetesen mi is csak azért óhajtunk fel-
 színre hozni, hogy ezen körülmény fontosságánál
 fogva érdemes elbírálásra részesüljön.

Vége is midőn N. I. ur az okozatot, a követ-
 kezményeket bírálja, jogos kívánságunk lett volna,
 hogy az azt előidéző okokról se feledkezzék meg.

Ne, mert a székely cselédkérdés felszínre való
 hozatalának fontos, mérlegelésre méltó okai vannak,
 a melyek felett sundám-bundám napirendre térnünk
 nem szabad.

E szempontból vizsgáljuk:

Hogy van-e a Székelyföldön munkáskéz fö-
 lősleg, melyet ma Románia köt le, ebből kifolyólag
 létezik-e kivándorlás, mely Románia felé irányul?
 Veszélyes jellegű-e? Kell-e azt megakadályozni?
 Szóval a munkás, legfőképp a székely leány-cseléd-
 kérdéssel rendezésével szükséges-e foglalkozni.

1-ször éppen a népiéletre nézve veszélyes jellegű

öltő kivándorlás és a nagyon is indokolt kenyérkereset szempontjából.

2-szor a Székelyföld munkáskéz fölőslégére való tekintettel.

3-szor azért, hogy a Székelyföld közgazdasági, közérkölesiségi mai viszonyainak javítását tervszerűleg eszközölhessük.

A megjelölt kérdések külön-külön és együttesen is kellően mérlegelve léptek előtérbe akkor, mikor a szolgálatra utalt székely leányoknak az anyaországban való elhelyezése tárgyában akeziót indítottunk meg. S az ezekből leszűrt igazságoknak kell, hogy mérvadóak legyenek jövőben kifejtendő eljárásoknál is. Lássuk tehát egyelőre az első kérdés érdemleges tárgyalását.

Arról van szó, hogy tényleg beszélhetünk-e jogosan kivándorlásról s ebből kifolyólag munkáskéz fölőslégről, melynek tervszerű befoglalásáról gondoskodnunk kell. A székely földnek különösen annak Magyar-román határon levő községeinek Romániával való érintkezése nem mai keletű. S míg itt ir ott is közgazdasági érdekek kiegyenlítéséről volt szó, a kölcsönös közeledést természetesen is láttuk. Ugy, de mivel nép mozgalmi viszonyaink már eddig is sok abnormitást hoztak felszínre, nyers munka erőnknek a Román közgazdasági élet által való felemésztését tovább közönyönnel nem nézhetjük. Különben is szomszédos összeköttetéseknek már a multban is megvolt a maga fanyar íze. Mutatja a székelyek által ezelőtt 300 évvel Erdélybe hívott Mihály vajda garázdálkodása, melynek következményeképp 1600. október 25-ére Léczfalvára (Háromszék-megye) hirdetett országgyűlés törvényezikkeit közt kimondja: „Miért hogy a mostani romlásunk és veszedelmünk a két Oláhországból lett; végeztük, hogy ezután tisztessége; feje és jószága vesztese alatt soha senki a két Oláhországba fejedelmi és országai hire nélkül szolgálni ki ne mehessen; ha ki elmenne, fejét és jószágát elvesse.” stb.) Lásd Erdélyország történeti tára 252 lap.)

Azóta azonban a helyzet nagyon is megváltozott, de a kölcsönös érintkezés nem szűnt meg. Sőt mikor Románia a szigorú vámsorompóit felvonta s Ausztriával szemben a versenyre nem lévén képesítve iparosaink nagy számmal özönlék el Romániát s nagyban hozzájárultak annak közgazdasági élete fejlődéséhez. Ujabban a kivándorlás népünk elszegényedett rétegeiből van folyamatban. De hát a tényleges helyzet felderítése ezéjából lássunk adatokat.

Az országos statisztikai hivatal kimutatásai szerint (Lásd a kiadványai I-ső kötete 74 lapján.) tíz év alatt tehát 1880-tól 1890-ig:

Csikvármegyében	4728
Háromszékvármegyében	6187
Udvarhelyvármegyében	4085
Összesen	15000 vándorolt ki Romániába.

E 10 év alatt Kézdi-Vásárhely lakossága közel levén a határszélhez, 500 lélekkel fogyott.

Háromszékvármegye népmozgalmi adatai szerint, melyet a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara e megye közigazgatási faktoraitól, tehát elég hiteles helyről szerezett be 1898-ban:

Város vagy járás	Kiment	Visszajött	Távolmaradt
Sepsi-Szt. György város	222	118	— 104
Sepsi járás	1680	1147	— 553
Kézdi „	2102	1502	— 600
Kovácsnaji járás	1061	900	— 161
Miklósvári „	461	481	— 80
Összesen	5526	4048	— 1471=28%

Kézdi-Vásárhelyről végleg Romániába költözött 52 egyén s így ezzel Háromszékvármegye 130000 lakossága csupán egy év alatt 1530 lélekszámmal fogyott, illetve lett a kivándorlás áldozata. Hogy azonban világosabb képet nyerhessünk, vizsgáljuk (a kamara jelentése szerint) az összes székely megyékre kiterjedő népmozgalmi statisztikai adatokat:

			— Kevesebb
Vámhivatal	Kilépett	Belépett	+ Több
Bodza-Kraszna	3151	2841	— 310
Csik-Gyimes	21397	17836	— 3561
Gyergyó-Békás	8364	7919	— 445
Ó-sáncz	1861	1854	— 7
Sósmező	24042	20258	— 3784
Tölgyes	9167	9867	+ 700

Az egész Székelyföldről az 1898-dik évben el-

távoztak közül tehát Romániában maradt 7407 egyén, ehhez hozzáadva az utóbbi 7 év alatt eltávoztak számát, 31.076-ot: az összes kivándorlás 8 év alatt 1890-től 1899-ig 38.483 egyén, melyhez azonban ninesen hozzáadva azon, legfőképp 24 éven aluli leányok száma, kik utlevél nélkül, kerülő utakon, ebből elővezetők kalauzolása mellett, mint a nép mondja, rigó passzussal, medve vámon, 8—10-en egy csoportban nap-nap mellett hagyják el az országot, kiknek egyes falukban a számát akkorára teszi, mint a kik rendes utlevelekkel mennek és maradnak Romániában.

A kivándorlás adatait, ha összehasonlítjuk az utóbbi 8 év alatt már 23483 egyénnel, több távozott ki, mint azelőtt 10 éven keresztül.

Tehát ha a kivándorlás ilyen arányokat fog követni, épen 27 év kell, hogy 130000 egyén, annyi lélekszám, mint ma Háromszék-megyének a lakossága, kivándoroljon és négy annyi idő, hogy Románia eloláhosított székely véreivel Eldélyt okupálja. Amire, közgazdasági téren a maga Albinájával, Szebeni bankjával, melyek útján már 105 milliónyi összegig bekebelezéseket eszközölt, hogy a talajt tervszerűen készíti elő, még a vak is látja. Kedvezőbb, előnyösebb feltételek mellett adja ki pénzeit, mint magyar pénzhitel intézeteink, kiadott pénzkölcsönök kamatlábát a körülményekhez mérten emeli, vagy szállítja.

Mert nagyon jól tudja, hogy a megszorult embert nem hazafias, hanem egyéni érdek vezérli. S így saját érdekeit látszólag a nép érdekein kovácsolja ki.

Ezen kitérés után, azt hiszem, hogy a felhozott adatok nem azt bizonyítják, hogy a székely kivándorlás humbug.

Mellettünk bizonyít a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1878. évi 26527. sz. r., valamint 1888. június 27-én 1273. eln. sz. a. kelt rendelete is, melyben felhívja a lelkészeket és tanítókat, hogy a Románia felé irányuló kivándorlás ellen buzgólkodjanak. Ha N. I. ur szerint nines, nem volt kivándorlás, miért a vallás- és közoktatásügyi miniszteri rendelet? Miért van az, hogy a belügyminiszterium a Romániába történő kivándorlás ellensúlyozásaképp a törvényhatóságokhoz intézett leiratában azt mondja, hogy „nemcsak a társadalom, hanem egyesek érdekében is van az, hogy a kivándorlás korlátoztassék“.

Avagy mit jelent az országos statisztikai hivatalnak 10 évre szóló számadatai felsorolása után, a következő véleménye: „A fentebbi számok tehát eléggé bizonyítják, hogy a székely kivándorlás nemcsak egyszerű munkakeresés, melynek végeztével az illetők hazájukba visszatérnek, hanem tényleges kivándorlás a nemzet egyik kiváló népfajának nagymérvű számbeli csökkenése, melynek annál nagyobb a jelentősége, mert, hogy a kivándorlók és kinnmaradtak igen nagy része nő.“

A legutóbbi 1890. népszámláláskor p. o. Csikvármegyében 1000 férfira csak 936 nő esett, pedig a születések száma itt is, mint mindenütt a nőnemre nézve kedvezőbb és a születéseknek a hálálozások mérvéhez való viszonya sem volt kedvezőtlenebb.

Igy ha nem lett volna kivándorlás, mely különösen a nőnemre nézve őlt nagy arányokat, a székely megyékben is jelentékeny szaporulatról beszélhetnénk.

Avagy nem e a kivándorlás s annak következményei mellett bizonyít Tornyai Ferencz róm. kath. lelkész missionárus „Száműzetésem, vagy miért hagytam ott Oláhországot“ című füzeté, melyet az E. M. K. E. a mult év első felében a kivándorlás által veszélyeztetett községekben kiosztatott.

Nem azt igazolja-e „Székely leányok és székely munkások sorsa“, „Székely és csángó leányok“ László Gyula marosvásárhelyi keresk. és iparkamara m. titkárnak 1899-ben kiadott két rendbeli röpirata.

Van tehát kivándorlás, még pedig olyan természetű, hogy ha ezzel szemben sürgősen tervszerű akezióba nem lépünk, csak egy pár évtized, s a székelység, legfőképp Háromszék és Csikmegye, ennek áldozata lett.

Az Amerika felé irányuló kivándorlás nem olyan veszélyes jellegű mint ez, mert az az elem, mely Amerikába vándorol, ott szorgalmas, életre való munkás nép között, hasonló tulajdonságokat, szokásokat vesz fel, gazdagabb tapasztalatokkal térvén vissza, környezetére nines rossz hatással, míg a Romániából visszatérőkről ezt nem mondhatjuk el. Lustaság, felfang, kényelemhajhászat, tunyaság, erkölcselenség nyerek onnan a rugókat.

E körülménynek káros visszahatása a leendő nemzedékben, annak ellenálló és munkaképességében, hazafiságában, erkölcsében, életelveiben, hogy már is nagyban észlelhető, a nyár folyamán a kivándorlás által veszélyeztetett háromszék- és csikmegyei községekben szomoruan tapasztaltam.

Épen azért a kivándorlás feltüntetett nagy mérve a Székelyföldön nemcsak kenyérkérdést, hanem mi ennél sokkal szomorubb: a nép anyagi és erkölcsi züllésének eredményét is jelenti.

Ennek tulajdonítható az, hogy kézi munkára utalt népünk, irtózik az olyan foglalkozásoktól, melyek az ő primitív tudásánál több ismeretet igényelnek s oda huzódik, hol tudásával imponálhat, hol gyengeségeivel részegsége, erkölcselensége, hajlamai-val nem törődnek, hozzá meg kritikai szempontból sines, hasonló vagy még rosszabb román környezete deprimáló hatásának kitéve. Indokolt tehát, a kivándorlás óriási méreteit, veszélyes visszahatását látva sürgősen mentő eszközökhöz fordulni.

Kiss Jenő.

Igazgatósági jelentés

a Kézdi-Vásárhely városi és vidéki nyilvános jellegű Rudolf magán kórházról.

Irta: Dobay János igazgató.

(Folytatás)

A gyógydíjakra nézve a következőket jelenthetem. Az 1898. év végén hátralék volt 7891 korona. A mult év folyamán 13612 ápolási nap után felmerült 13612 korona, összesen 21503 korona. Ebből a mult év folyamán számadásaink szerint befolyt 11.363 korona 22 fillér, az év végén maradt hátralék 10139 korona 28 fillér. Ezen hátralékból 2970 korona 10 fillért az államkincstár és betegsegélyző pénztárak megfognak téríteni, 473 korona 20 fillér folyó évben már befolyt, a többi pedig egyes felektől behajtandó, de ezen összegből is egy tekintélyes rész mult évekről szegénységi bizonyítvánnyal felhajthatlannak van feltüntetve, azonban leírásuk egyelőre még függőben tartatik, mert nines kizárva annak lehetősége, hogy a községek az ilyen gyógydíjakból, valamit megtérítenek. Általánosságban jelenthetem, hogy a gyógydíjak felhajtását minden időben a legnagyobb éréllyel fogatosítottuk s egyetlen egy eset sines, hol az illetékes közigazgatási hatóságok segélyét a kellő időben igénybe ne vettük volna, de az évek óta uralkodó általános szegénység miatt, a hátralékok mind nem folytak be, a végrehajtási eljárást pedig végletekig vinni már a kórház érdekében sem lehet, mert egy humán intézetnek ezélja nem lehet az, hogy mások tönkreváltása által szerezze meg a magáét.

Ezen helyen hálásan kell megemlékeznem mindazon hatóságokról, melyek hivatalos érintkezéseinkben a mult év folyamán is kiváló előzékenységet s intezünk iránt igazi jóakaratot tanusítottak. Ezen hatóságok közül első sorban megynék néhai nagyérdemű alispánja Gábor Péter tett legtöbbet, ki mint a vereskereszt egyesületek lelkes támogatója királyi elismerést érdemelt ki s mint kórházunk egyik legmelegebb szívü barátja, mindnyájunk hálájára tette magát érdemessé. Midőn ezt hálásan elismerjük, kegyeletes érzéseinknek adjunk kifejezést az által, hogy az elhalt alispán érdemeit jkönyveinkben örökítsük meg. Fejezzük ki elismerésünket megyénk jelenlegi érdeműs alispánja nagyságos Szentiványi Miklós urnak, Cseh Gyula kézdijárási, Hollaki Attila orbajjárási főszolgabíró, Morvay Endre, Demény Ferencz, Deák Sámuel szolgabíró urak és Bartók Károly polgármester ur és Kézdi-Vásárhely város tanácsa iránt, megköszönve azon jókat, mikkel intezetünk iránt viseltettek. Nem különben a s.-szentgyörgyi kerületi betegsegélyző pénztár a gyulafalvi és Mikes Ármín-féle faipartelep betegsegélyző pénztárai szintén megérdemlik, hogy hálával emlékezzünk meg azon jóindulatu készségről, melylyel betegek után a gyógydíjak kifizetését mindig kifogástalanul teljesítették.

(Folytatása következik.)

Titkári jelentése

a vöröskereszt-egylet kézdivásárhelyi fiókjának 1899. évi életéről.
Irta: Dr. Balogh Vendel.

Fiók egyletünk fennállásának 17-ik évében lépett, s ha végig tekintünk a lefolyt aránylag rövid időn, tapasztalni fogjuk, hogy tagságunkkal s áldozatul hozott filléreinkkel mily szép eredményt értünk el különösen a Rudolf-kórház létesítése és felvirágoztatása körül.

Ezen 17 év alatt az országos vöröskereszt egylet központi pénztárából több mint 10 ezer frt segélyt élveztünk, s azon kívül a 3000 frtra tehető évi 1 frt tagsági díjnak felerésze kórházak javára vissza adatott. Szóval míg egyletünk alig 1500 frtot adott a központnak, addig mi kórházunkat 12 ezer frttal gazdagítottuk.

Az ily eredménydus egyleteknek létesítése és fentartása valóságos áldás és jótétemény. Még is úgy vagyunk évről-évre, hogy panaszkodunk e helyen, hogy tagjaink nagy része elvállalt kötelemüknek, az évi 1 frt tagdíj lefizetéssel nem igyekeznek eleget tenni, ekként a kívánt pénzbeli a központhoz beszolgáltatandó összeg nem üti a mértéket. Minden évben bizonyos mennyiségű beváratlan nyugtát a felhajtatlanság ezimén törölnünk kell, s így a lefolyt évről is 115 frtot a pénztár vizsgálók törlésre ajánlanak.

Félünk attól, hogy a hova tovább fokozódó részvétlenség még ifju, s oly áldásos életet élt egyletünket sirba taszítja, pedig társadalmi életünknek még sok oly kívánalma s fejlesztési való oldala van, melyet ezen egylet támogatásával és fentartásával lassanként életre hívhatnánk. Az országos vöröskereszt egylet központja mihelyt kórházunk állandósága és önálló életképessége biztosítva van társadalmi életünk, valamely újabb czélu közhasznú intézményéhez, mely alapszabályaival megegyeztethető, bizonyára készséggel nyújthatna támogatást. Ne fosszuk meg tehát magunkat a jövő fejlesztésének lehetőségétől. Támogassuk egyletünket saját jól felfogott érdekünkben s nemes lelkű vezérünk: Báro Szentkereszt Stephánie Ő méltósága magas személye iránti hódolat és elismerés tekintetéből is. A jó vezért a katonák soha sem hagyják cserben, mert tudják, hogy nyomában dicsőség támad. Ha ellankadnak tetre ébreszti a vezér hívó szava, a esata dal:

„Hát fiaim ti vitéz nevetek
Rablánczezal váltjátok-e fel,
Ősz fejem is ma tehát veletek nyert koszo-
[ruját veszsze-e el?]“

Ő méltósága nekünk szentelte életét a mi boldogulásunkért, s dicsőségünkér, munkálkodik, s egy perezig se feledjük, hogy azért örökhálára vagyunk kötelezve. A hálát különféle képpen lehet le-róni, de könnyebb módja a hálának nem képzelhető, mint az, ha esekély évi tagdíjban at kifizetve ő méltóságát a nagy czélok megvalósításában támogatjuk.

Kiss Károly polgári iskolai tanár ur a lefolyt évben is az egylet jegyzőjével szíves volt taggyűjtés czéljából a városon eljárni, s mint egy 40 tagot gyűjteni, mi által a kilépett, s eltávozott s meghalt tagok által támadt üresség némileg kitöltetett.

Vajha fáradságunkat azon jutalom ernő, hogy a feliratkozott tagok tagsági kötetelmeiket pontosan teljesitenék is. Ezek után a fiók egylet mult 1899. működéséről megemlitve, hogy az egy közgyűlésén kívül más gyűlés nem tartatott, a pénztár számadatait a következőkben ismertetem:

Az egylet pénztár naplóban 153 tag szerepel, kik közül

1 frtos tag	150
25 " "	1
20 " "	1
10 " "	1
Összesen	153

S kiktől évi bejárandság lett volna 205 frt, melyhez a megelőző évi 119 frt beváratlan jegy és 6 frt 91 kr pénztár maradvány járulván, 330 frt 91 kr kellett volna, hogy az évi pénztár összeg legyen. A befolyi évben is azonban beváratlan jegyekben maradt a pénztárnok kezénél 118 frt — kr. Befolyt összegből a választmányhoz

fizettetett	170 frt — kr.
Kezelési költségre kiadatott	37 frt 50 kr.
Pénztári maradvány	5 frt 41 kr.
Összesen	330 frt 91 kr.

A hátrálékosok száma a megelőző évihez 1-el apadt.

Az elvesztett tagok helyett újabb és buzgóbb tagok gyűjtése lesz a jövőben feladatunk. Kérjük is a tisztelt tagtársakat, hogy e tekintetben az egylet vezetőségének feladatát megkönnyíteni, az egylet jelentőségét saját hatáskörükben terjeszteni kegyeskedjenek.

Ezek után köszönetet mondva Bárónő Ő méltósága csüggedést nem ismerő fáradozásaért s Isten áldását kérve munkálkodásunkra, jelentésemet bezárom s kérem a tekintetes közgyűlést méltóztassék azt tudomásul venni.

Ujdonságok.

— **Előleptetések.** Az igazságügyminiszter Papp Elek kézdivásárhelyi kir. törvényszéki, Nagy Domokos, kézdivásárhelyi kir. járásbírósi, Papp János, sepsi-szent-györgyi kir. járásbírósi albirókat a IX. fizetési osztály 3. fokozatából ugyanazon fiz. osztály 2-ik évi 2400 koronás fokozatába léptette elő.

— **Időjárásunk** egy kissé lehült. Felkelt a legszelidebb fajtájú Ojtoz szele, de azért elég arra, hogy az utczákon hőmpölygő sártengert felszikkassza. Ugy látszik, hogy már nagyobb telet az idén nem kapunk s most már a lassu tavaszodás kezdetét vette.

— **Ezüstmenyegző.** A fővárosi lapokban olvassuk a következő hirt: Benke Gyula orsz. képviselő és a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesönintézet vezérigazgatója s neje szül. Szenes Ilona, ma ülték meg egész csendben ezüst lakodalmukat. Számos rokon és barát szívólyes üdvözlettel vett részt a jubiláló pár ünnepén. — Mi is a legszívesebben csatoljuk a mi szerenese kívánatainkat a többihez s hosszú boldog életet kívánunk a jubiláló párnak. Itt megjegyezhetjük, hogy a mint a közönségünk a lapok után értesült az örvendetes családi eseményről, levélben és távirati uton többen gratulálnak a képviselő urnak, ki itt a választó közönség osztatlan bizalmát és tiszteletét bírja.

— **Esküvő.** Gelencei Kádár Ákos, kézdivásárhelyi kir. törvényszéki bíró f. hó 5-én tartotta esküvőjét Marosvásárhelyen Nagy Mariska urhölgygel.

Halálozás. Erdélyi Károly, a kézdivásárhelyi állami polgári fiúiskolának mult évi julius havában nyugalmazott igazgatója, folyó hó 8-án, este 8 órakor, szívszélhűdés következtében, vörösbereányi lakásán (Zalavármegyében), joblótre szenderült. A boldogult csak 55 évet élt s ebből 26 évet Kézdivásárhelyen töltött el, előbb mint a felső népiskola, utóbb mint a polgári fiúiskola igazgatója. Sok szép képességével, kiváló tudásával, lelkes közügyi és tanügyi munkásságával, finom, előkelő társadalmi modorával ittléte alatt megnyerte egészen városunk és vidéke intelligentiájának és polgárságának rokon szenvét s ezért halála általános és mély részvétet keltett és fog kelteni bizonyára, mindenütt a hová eljut. Mint a sajtó munkása is, jó nevet szerzett magának; ő volt a városunkban 1879-ben megindított „Kézdi-Vásárhely és vidéke“ című hírlapnak megalapítója és első szerkesztője is. Humán intézeteink érdekében is sok buzgalommal munkálkodott éveken át, mint azok titkára s a vármegye életében is, különösen a közgazdasági ügyekben elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki. A háromszékvármegyei Tanítótestület kebelében is előkelő helyet foglalt el, alelnöke, majd elnöke volt e nagy testületnek éveken át s e tisztének is sok ügyességgel és egyszerűséggel igyekezett megfelelni. Feledhetetlen lesz az elhunyt kartársai előtt, kik legjobban fájlag kimultát, s épen ezért emlékének megörökítésül száz korona alapítványt tettek s a következő gyászjelentést adták ki: „A kézdivásárhelyi állami polgári fiúiskola tanárkara mély fájdalommal tudatja Erdélyi Károlynak, alig 7 hónapja nyugalmazott igazgatónak, folyó évi február hó 8-án, 55 éves korában, Vörösbereányban történt gyászos elhunytát. A megboldogult 26 évig volt a kézdivásárhelyi állami polgári iskola igazgatója. Kézdi-Vásárhelyen, 1900. február 8-án. Nyugodjék esendesen! Az elhunytért a helybeli róm. kath. templomban is gyász-

fsteni tisztelet fog tartani f. hó 12-én d. e. 9. órakor, melyre a tisztelői és jó barátok szomoruan meghívtnak.

— **Egyetlen álarczos bál.** A koresolya egylet jövő szombati álarczos báljára nagyban folynak a készülődések s az előjelek után ítélve, az igen sikerült lesz. A meghívók már kihordattak s a ki nem kapott, forduljon a rendező bizottsághoz.

— **Egy kitűnő fogorvos.** Városunkban mostanában egyre-másra jönnek-mennek az u. n. fogspeczialisták, s a fogbajban szenvedők egyiket-másikat kénytelennek is igénybevenni. Valamennyi közül magasan kiemelkedik azonban Rauppert Vilmos, brassói fogorvos, a ki úgy megbízható, szolid, kitűnő munkájával, mint előkelő, gyöngéd bánásmódjával s jutányos árszabásaival már régen megnyerte egész Háromszékvármegye közönségének rokonszenvét s a ki a közeli napokban Kézdivásárhelyre fog érkezni. Előre is a legmelegebben főhívjuk reá a közönség figyelmét. Megérkezése napját legközelebb tudatni fogjuk.

102—1900.
végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi kir. járásbírósi 1900. évi V. 2/2 szímu végzése következtében Dr. Szentiványi Árpád ügyvéd által képviselt, Szentiványi Árpád javára feltorjai Ada József ellen 1000 kor. s jár. erejéig 1900. évi január hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 2340 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Pinzgaui tehének, lovak, tulkok, sertések, kulcsos há-mok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a kézdivásárhelyi kir. járásbírósi 1900-ik évi V. 2/2 számu végzése folytán 1000 kor tőkekövetelés ennek 1899. évi október hó 1-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 79 kor. 28 filben biróilag már megállapított költségek erejéig Feltorján a helyszínén leendő eszközlésére 1900. évi február hó 24-ik napjának délelőtti 0 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt K.-Vásárhelyt, 1900. évi febr. hó 8-ik napján.

Kakucsí Ádám,
kir. bírósági végrehajtó.

(13. 1—1).

A piac nyugati során fekvő,
egy igen szép kilátással bíró

emeleti lakás

2 szobával, 1 konyhával, pinczével és fatartóval ellátva, több évre haszonbérbe kiadó. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

(8. 3—0.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy üzlethelyiséget a Takarékpénztár piaczori épületében az ev. ref. templommal átellenben helyeztem át, ahol minden a nyomdai szakba vágó munkákat u. m.: körlevelek, falragaszok, báreza könyvek, számlák, üzleti- és névjegykártyák, levélfejek, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók, levélborítékok czégnomással, folyóiratok, könyvek és füzetek gyors és pontos elkészítését a legjutányosabb árak mellett vállalom el.

Nagy nyomtatvány raktárt tartok közigazgatási, körorvosi, egyházi stb. hivatalok részére. A közigazgatási nyomtatványokat készpénz fizetés mellett mélyen leszállított áron adok el.

Továbbá dusan felszerelt papir, írószer és könykereskedést rendeztem be, ahol elvállalom bármely műnek, folyóiratnak, lapnak megrendelését a legnagyobb százalék leengedéssel.

Mindenféle könyvek bekötése a legjutányosabb áron.

Eddigi pártfogását megköszönve, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
nyomdatulajdonos.

Honi ipar.

Gyári raktár.

A n. é. közönség becses tudomására kívánom hozni, hogy a Takarékpénztár piaczori épületében, az ev. ref. templommal átellenben a mai kornak megfelelő

BUTOR RAKTÁRT

rendeztem be, a hol raktáron tartok mindig:

Szalón-, ebédlő-, hálószoba berendezéseket, u. m.: ruha- és étsekrényeket, szalon- és ebédlőasztalokat, ágyakat, mosdó- és éjjeli szekrényeket.

Továbbá magas, félmagas-hátú és heverő diványokat, garnitúrákat, lószőr- és afrikai matrácokat, fali, álló- és toalett tükröket, aranyrámás képeket, gyermek kocsikat, nád- és préselt ületű hajlított székeket, ablak carniskat, stb. stb. Elvállalom használt kárpitos butorok kijávitását és bármely kívánt színnel való újra huzását.

Összeköttetéseimmél fogva butoraimat az első honi gyárártól szereztem be és így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat a legszebb kivitelben nagyon olcsó árak mellett árusítom el.

Raktáram szives megtekintését kérve, magam becses pártfogásába ajánlva

vagyok kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Meghívó.

A kézdivásárhelyi takarékpénztár

XXVII-ik évi

rendes közgyűlést saját helyiségében 1900. évi február hó 25-én délután 2 órakor tartja, melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Napirend.

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tag kinevezése az alapszabály 23. §-a értelmében.
 2. Az igazgatóság jelentése a múlt évi üzlet működéséről.
 3. A felügyelő bizottság jelentése.
 4. A tiszta nyereség felosztása feletti intézkedés és ezzel kapcsolatosan az igazgatóságnak és felügyelő bizottságnak a felmentvény megadása.
 5. a) A polgári leányiskola gondnokságának kérése az 5000 forintos alapítvány kamatainak kiutalása tárgyában, kapcsolatosan az igazgatóság pártoló javaslatával;
b) Koipótlékra vonatkozó igazgatósági javaslat tárgyalása;
c) A tiszteletes Kovács István nevére tett alapítvány helyben hagyása.
 6. Egy igazgatósági tag megválasztása az alszabály 34. §-a értelmében, valamint az ezen választás folytán eseeleg a felügyelő bizottságban megüresedő hely választás útján való betöltése.
 7. Indítványok alapszabály 16. §-a értelmében.
- A fennirt időben tartandó közgyűlésre a t. részvényesek azon figyelemzetéssel hivatik meg, hogy az alapszabály 17. §-a értelmében minden részvényes személyesen vagy meghatalmazottja által — kinek azonban részvényesnek kell lenni — gyakorhatja szavazati jogát és köteles minden részvényes a gyűlést megelőzőleg részvényét, szelvényeivel együtt, a pénztárnál elismervény mellett letenni.

Kézdi-Vásárhelytt, 1900. január hó 30-án.
(11 1—3.)

Az igazgatóóság.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél K.-Vásárhelytt.

A piacz nyugati során eddig Balázs Károly állatorvos ur által bérletben birt lakás a Bándi István ur kereskedése felett, Szent-György naptól kiadó.

Özv. Hankó Lászlóné.

(10. 2—2.)

Birtok bérbeadás.

A szentkatolnai határon, a kézdivásárhelyi határ szomszédságában, a vasuti állomás közelében fekvő 53 hold teres fekvésű tagosított kitűnő

SZÁNTÓ

és a feketeügy mellett lévő 13 hold jó minőségű kaszáló haszonbérbe adatik folyó évi márczius hó 4-én d. u. 3 órakor a szentkatolnai község házá-nál megtartandó nyílt árverésen.

Bővebb felvilágosítást ad a lap kiadóhivatala.

(12. 1—3)